

**OPETUSMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN
VUODEN 2008 TOIMINNASTA**

1. TULOKSELLISUUS JA TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Yliopiston toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus ovat kohentuneet edellisestä vuodesta ja ovat parempia kuin kauppatieteellisellä alalla keskimäärin. Hyvä kehitys selittyy perustutkintokoulutuksessa osin tutkinnonuudistukseen liittyvän siirtymäajan päättymisellä.

Liiketaloudellisen maksullisen toiminnan tulo- ja kannattavuustavoite ylitettiin. Kasvu selittyy pääosin Pienyrityskeskusten liiketaloudellisen maksullisen koulutustoiminnan kasvulla. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot vähenivät edellisestä vuodesta ja kustannusvastaavuus heikkeni ollen 89 %. Yliopiston omin varoin jäi katettavaksi 0,9 M€. Täydentävän rahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta oli alan keskiarvoa korkeampi ja sen osuus kasvoi edellisestä vuodesta.

Yliopisto on osallistunut Aalto-yliopiston valmisteluun. Yliopisto on mukana pääkaupunkiseudun korkeakoulujen alueellisessa HERA-yhteistyössä. Yliopisto on osallistunut metropolialueen seitsemän yliopiston talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen.

1.2. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Vertaisarvioituja tieteellisiä julkaisuja syntyi merkittävästi enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta julkaisujen määrä on edelleen pieni. Yliopistolla on yksi FiDiPro-professori.

Yliopisto on suunnitelmallistanut tutkijankoulutusta. Tohtorintutkintotavoitteen saavuttamisaste oli 109 %.

Myönteinen kehitys samana keväänä tai edellisenä syksynä toisen asteen päättäneiden osuuden kasvattamiseksi yliopistojen uusista opiskelijoista kääntyi valtakunnallisella tasolla laskusuuntaiseksi.

Tutkinno uudistuksen siirtymäaika vaikutti ylempien korkeakoulututkintojen tavoitteen selvään ylittymiseen. Myös alempien tutkintojen määrä kasvoi ja tavoite ylittyi.

Yliopisto on jatkanut opintoprosessiensa monipuolista kehittämistyötä. Yliopisto läpäisi Korkeakoulujen arviointineuvoston suorittaman laadunvarmistusjärjestelmän auditoinnin ja on kiinnittänyt huomiota arvioinnissa esiin tuotuihin kehittämiskohteisiin. Yliopisto on hyödyntänyt myös kansainvälisiä arviointeja ja niistä saatua palautetta tutkintojen ja opetuksen laadun varmistamisessa sekä yliopiston strategiatyössä.

Yliopistossa pyritään edistämään tutkimustulosten siirtymistä yritystoiminnan prosesseihin ja toimintamalleihin ilman varsinaista innovaatioiden siirtämisen mekanismia. Yliopisto hyödyntää aktiivisesti alumniverkostoaan yhteytenä työelämään.

Yliopistolla on korkeakoulukeksintölain edellyttämät menettelyt sekä tutkimustulosten hyödyntämistä koskevat periaatteet. Yliopistolla on yhteistyökumppanuudet keskeisten välittäjäorganisaatioiden kanssa tutkimustulosten hyödyntämisessä. Tärkeänä tukitoimena keksintöjen ja ideoiden edistämisessä on Tekesin TULI-rahoitus (tutkimuksesta liiketoimintaa). Yliopistolle tehtiin kaksi keksintöilmoitusta.

Yliopiston aikuiskoulutus on kehittynyt sekä avoimen yliopisto-opetuksen että täydennyskoulutuksen opiskelijamäärän kasvuna. Toiminta on järjestetty tehokkaasti.

Työn luonteen perusteella määräaikaisissa palvelussuhteissa olleiden määrä on laskenut yliopistoissa.

Yliopiston tulee edistää opiskelijavalintoja siten, että siirtyminen toiselta asteelta yliopistoon nopeutuu.

Yliopiston tulee liikkuvuuden edistämisen lisäksi varmistaa opintoprosessin ja tutkijakoulutuksen aikana monipuolisten kansainvälisten valmiuksien syntyminen.

Yliopiston tulee kehittää edelleen jatkokoulukseen pääsyn kriteereitä ja tutkijankoulutusta osana yliopiston laatujärjestelmää tavoitteena entistä suunnitelmallisempi ja ohjattu, määräaikainen jatkokoulutus. Yliopistosta väittelevien mediaani-ian tulee laskea lähemmäksi tavoitetta.

Yliopiston tulee varmistaa avoimen yliopisto-opetuksen ja erillisten opinto-oikeuksien tarjonnan, opinto-ohjauksen ja tiedotuksen avulla, ettei työikäisen aikuisväestön tutkinnon osien suorittamistarve suuntaudu epätarkoituksenmukaiseen tutkinto-opiskeluun. Omaehtoisen tarjonnan lisäksi tutkinnon osien saatavuutta parannetaan myymällä erityisesti kelpoisuuden tuottavaa koulutusta täydennyskoulutuksena työnantajille.

Yliopiston tulee tarkastella säännöllisesti määräaikaisten palvelussuhteittensa kehitystä ja vähentäviä toimenpiteitä tulee jatkaa. Erityistoimia tulee kohdistaa ikääntyvän henkilöstön työkyvystä ja jaksamisesta huolehtimiseen työurien pidentämiseksi ja osaamispotentialin säilyttämiseksi.

2. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN ASIANMUKAISUUS

Helsingin kauppakorkeakoulun tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rakenne noudattaa opetusministeriön mallia tilinpäätöksestä yliopistoille. Raportointi on antaa kattavan kuvan yliopiston toiminnan vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta. Yliopiston toimintakertomus sisältää tilinpäätösmallin mukaisia toteumatietoja ja tunnuslukuja. Toteumatietojen yhteydessä oli vertailulukuja muihin yliopistoihin ja kauppatieteellisen alan yksiköihin. Yliopisto huomioi edellisessä tilinpäätöskannanotossa annetun palautteen tuotostietojen ja tunnuslukujen esittämisestä. Tunnuslukujen ja toteumien analysoinnissa noudatettiin edelleen niukkaa esittämistapaa.

Tuottavuusohjelman ja rakenteellisen kehittämisen toimenpiteistä raportointi on asianmukaista ja antaa mahdollisuuden arvioida toimenpiteiden vaikutuksia.

Helsingin kauppakorkeakoulussa on otettu vuonna 2008 käyttöön koko henkilöstöä koskeva työajanseuranta. Henkilöstön on tullut kohdentaa oma työaika toteutuman mukaisesti 1.5.2008 alkaen. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan työkustannusten kohdentamiseen sisältyy edelleen arvionvaraisuutta.

Yliopiston kustannusten seuranta ja työajankohdentamisjärjestelmää tulee kehittää osana kokonaiskustannusmalliin siirtymistä.

3. OPETUSMINISTERIÖN TOIMENPITEET TULOKSELLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Korkeakoulupolitiikan tavoitteet vuosille 2007-2012 on asetettu Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa, joka koulutustarjonnan osalta tarkistetaan vuoden 2009 aikana. Opetusministeriö (OPM) on määritellyt rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat maaliskuussa 2008. Rakenteellisen kehittämisen toimenpideohjelmaa vuodesta 2010 alkaen sisällytetään osaksi Tutkimus- ja innovaationeuvoston linjauksia, joihin tulee sisällyttämään myös sektoritutkimuksen rakenteellinen kehittäminen.

Yliopistojen taloudellista ja hallinnollista autonomiaa vahvistava lakiesitys on annettu eduskunnalle helmikuussa 2009 ja toimeenpanolain on tarkoitus astua voimaan 1.8.2009. Yliopistouudistukseen liittyen uudistetaan myös Suomen Akatemian koskevaa lainsäädäntöä. Kaikki yliopistot toimitivat uudessa oikeushenkilömuodossa 1.1.2010 alkaen. OPM on valmistellut lakiesitykseen liittyen yliopistojen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmän uudistamista vuodesta 2010 eteenpäin. OPM jatkaa korkeakoulujen ohjaukseen liittyvää toiminnan ja talouden indikaattoreiden kehittämistä.

OPM toteuttaa hallituksen riihikannanoton mukaisia toimenpiteitä tulevaisuuden kasvuedellytysten turvaamiseksi. Tähän liittyvä korkeakoulutettujen työuria pidentävä hanke valmistuu maaliskuussa 2010. Opiskelijavalintojen kehittämistä koskevat esitykset valmistuvat vuoden 2009 lopussa.

Innovaatiopoliittinen selonteko annettiin eduskunnalle syksyllä 2008 ja innovaatiojärjestelmän kansainvälinen arviointi valmistuu syksyllä 2009. OPM varautuu raportoimaan eduskunnalle korkeakoululeksintölain toimuudesta. Korkeakoulupohjaisen yrittäjyyden edistämisestä valmistui OPM:n ja TEMin suositukset vuoden 2009 alussa.

OPM:n johdolla valmistellaan laajapohjaisessa yhteistyössä ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta. Johtoryhmän toinen väliraportti ehdotuksineen valmistui maaliskuussa 2009. Osana aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta OPM valmistelee erityispätevyysjärjestelmää ja oppisopimustyyppisen täydennyskoulutuksen mallia. Näitä kehitetään tutkintoon johtavan koulutuksen ja korkeakoulun tutkimusvahvuuksien kanssa yhteen toimivaksi kokonaisuudeksi.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä on päätetty 7.5.2009, että hallinnonalakohtaiset valtiosuudet yhdistetään ja keskitetään valtiovarainministeriöön hallitusohjelman edellyttämässä laajuudessa. Valtiosuus uudistus koskee myös harjoittelukoulujen esi- ja perusopetusta. Yliopistojen tuottavuusohjelman toteuttamista jatketaan aiemmin sovitusti. Tuottavuusohjelman vuosien 2012-2015 lisätoimenpiteet eivät koske yliopistoja.

Yhteistyössä SYLin ja yliopistojen rehtorien neuvoston kanssa valmistellaan opiskelijapalautejärjestelmää. Yliopistojen toiminnan laadun ja laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseksi KKA auditoi kaikkien yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmät vuoden 2011 loppuun mennessä. KKA arvioi tutkintorakenneuudistuksen toteutuksen vuonna 2010.

Korkeakouluopiskelijoiden osaamista mittaava OECD:n AHELO-hanke toteutetaan vuosina 2009-2011. Kansallinen osaamisen ja tutkintojen viitekehys valmistuu vuonna 2009.

Kansallisen tutkimuksen infrastruktuuripolitiikan vahvistamiseksi laadittu infrastruktuuritiekartta on valmistunut, ja OPM pyrkii vuoden 2009 aikana edistämään tässä esitettyjä toimenpiteitä.

OPM tukee kansainvälistymistä ja neliportaisen opettajan- ja tutkijanuran kehittämistä rahoitusmallin puitteissa. Tutkijakouluhakua uudistetaan vuoden 2010 hakua varten. Tutkimustoimintaan liittyvää tiedonkeruuta vahvistetaan ja systematisoidaan.

OPM on yhdessä korkeakoulujen kanssa käynnistänyt toimenpidekokonaisuuden (RAKETTI-hanke), jonka tavoitteena on korkeakoululaitoksen ohjauksessa ja vaikuttavuuden seuraamisessa sekä korkeakoulujen sisäisessä johtamisessa tarvittavan tiedon sekä käytössä olevien IT-ratkaisujen laadun, yhteentoimivuuden ja käytettävyyden edistäminen kansallisella tasolla. Yliopistojen yhteinen sähköinen hakujärjestelmä otettiin käyttöön syksyllä 2008. Sähköistä hakujärjestelmää ja sen kautta toteutettavaa yhteishakua kehitetään edelleen palvelemaan yliopistojen opiskelijavalintoja.

LIITTEET

LIITE 1 Määrällisten tavoitteiden toteuma